

Motion till riksdagen 2023/24:774

av **Larry Söder (KD)**

Investeringar i elnätet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta investeringar i elnätet och att regeringen bör tydliggöra för Energimarknadsinspektionen att utvecklingen av intäktsregleringen ska utvärderas mot Tidöavtalets planeringsram om fördubblad elanvändning till 2045 och minskade ledtider för utbyggnad och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning behöver göras för att se hur energisystemets förändring ska finansieras och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Elnätet är avgörande för att Sverige ska nå sina samhällsmål genom en trygg och säker elförsörjning till hushåll, näringsliv och offentliga institutioner. En utvecklad energi-planering bidrar till att uppfylla klimatmålen och att skapa ett samhälle med bättre beredskap. Det är av stor vikt att elsystemet planeras så att elproduktion och elnät går i takt för att kunna möta efterfrågan på el, inte minst för den gröna omställningen och för att skapa stabila elpriser. För att öka kapaciteten i elnätet står vi idag inför det faktum att investeringar uppemot 1 000 miljarder kronor måste genomföras de närmaste 10–15 åren.

Det finns ett antal viktiga aspekter för att lösa dessa utmaningar. För det första krävs en långsiktig och stabil energipolitik med fokus på ett antal områden som måste hanteras.

Intäktsregleringen som styr elnätsföretagens intäkter är den absolut viktigaste utmaningen att lösa. Det är genom intäktsregleringen som elnätsbolagen ska ges utrymme att finansiera framtidens elnätsutbyggnad. Därför måste den utformas på ett sätt som tar höjd för samhällets behov på lång sikt. Det senaste decenniet har präglats av kortsiktiga lösningar, rättsprocesser och stor oro för branschen. Detta måste få ett stopp. Satsningar i elnät är långsiktiga och bygger på att regelverket utvecklas stegvis, transparent och

med långsiktiga och förutsägbara förutsättningar. Här måste politiken säkerställa en tydlig målbild som Energimarknadsinspektionen kan arbeta utifrån. Regeringen bör nyttja sitt mandat att låta Energimarknadsinspektionens arbete med att utveckla intäktsregleringen utvärderas mot Tidöavtalets planeringsram om en fördubblad elanvändning till 2045. En tät dialog mellan politik, myndighet och bransch är av avgörande betydelse för ett robust elnät.

Nästa utmaning som måste lösas är tillståndsprövningar av elnätet. Ofta tar tillståndsprocessen vid utbyggnad av elnät uppemot ett decennium. Detta håller inte när elnät måste byggas omedelbart. Tillståndsprocessen måste effektiviseras och förkortas radikalt. Regeringen är på god väg, men i dagsläget är det splittrat då många utredningar legat på bordet de senaste åren, däribland Klimaträttsutredningen, Miljöprövningsutredningen samt delar av slutbetänkandet för Moderna tillståndsprocesser.

Ytterligare en utredning har nu tillkommit, men det är av stor vikt att frågan inte avstannar utan att regeringen får fart i frågan och att resultatet av utredningarna leder till samlade och sammanhängande förslag. För att frågan inte ska tappa fart bör regeringen gå vidare med de förslag som lagts fram i tidigare slutbetänkanden där de viktigaste är att:

- Ändra miljöbalken så att klimatnyttan kan vägas in när elnäten ska genomgå miljöprövning.
- Gör elnäten på högre spänningsnivåer till riksintresse.
- Huvudregel för teknikval: luftledning framför markkabel.
- Involvera elnät tydligare i samhällsplaneringen genom att säkerställa tydligare samordning mellan elnätsbolag, kommun, länsstyrelse, regioner, Boverket.
- -Avsätt mer resurser till Energimarknadsinspektion, Lantmäteriet, länsstyrelserna liksom mark- och miljödomstolen för hantering av ansökningar.

Avslutningsvis måste det betonas hur viktigt det är att arbeta utifrån premisen att kostnaden för energiomställningen inte enbart kan läggas på kundkollektivet. När Sverige tidigare har genomfört stora tekniksprång (bredbandsutbyggnaden är ett exempel) har staten tagit ett tydligt ledarskap, pekat ut färdriktningen och sett till att det funnits ekonomiska förutsättningar för de aktörer som ska genomföra omställningen. En utredning behöver göras för att se hur energisystemets förändring ska finansieras.

Larry Söder (KD)